

OPENBAAR MINISTERIE

College van procureurs-generaal

Postbus 20305, 2500 EH Den Haag

Aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directoraat-Generaal Politie en Veiligheidsregio's
T.a.v. mw. A. van Dam

Prins Clauslaan 16
2595 AJ Den Haag
T +31 88 699 11 00
www.om.nl

Datum 13 april 2026
Ons kenmerk
Onderwerp Bestuurlijke reactie College van Procureurs-
Generaal, AR-rapport "*Een ernstige zaak, Prioritering
in de opsporing door politie*"

Bij beantwoording de datum en
ons kenmerk vermelden.

Geachte mevrouw Van Dam,

De Algemene Rekenkamer (AR) heeft in het kader van bestuurlijk hoor- en wederhoor het conceptrapport "*Een ernstige zaak, Prioritering in de opsporing door politie*" aan de minister van Justitie en Veiligheid aangeboden. De AR doet in het rapport niet alleen aanbevelingen aan de Minister van Justitie en Veiligheid en de Korpschef, maar ook aan het College van Procureurs-Generaal. Het College reageert met deze brief op bevindingen uit het rapport en de aanbevelingen die het Openbaar Ministerie (OM) als bevoegd gezag over de opsporing raken.

In deze brief wordt eerst in algemene zin stilgestaan bij prioritering door het Openbaar Ministerie. Ook reageert het College op de ontwikkeling van een 'Crime Harm Index'. Tot slot volgt een toelichting op recente ontwikkelingen binnen het OM die betrekking hebben op prioritering in de opsporing.

Prioritering bij het Openbaar Ministerie

Prioritering binnen de opsporing is van belang omdat er per definitie sprake is van schaarse opsporings- en vervolgingscapaciteit. Het OM dient een balans te vinden tussen het zorgdragen voor een reële en voldoende aanwezige strafrechtelijke handhaving en het gegeven dat niet elk individueel strafbaar feit tot een strafrechtelijke interventie kan leiden. Prioritering binnen de opsporing is gelaagd en afhankelijk van meerdere factoren. Het OM bepaalt op gronden aan het algemeen belang ontleend in welke zaken tot opsporing en vervolging over wordt gegaan.

Het stellen van prioriteiten is geen eendimensionale aangelegenheid. Criminaliteitsbeelden en fenomeenanalyses spelen een rol, maar ook de politiek-

bestuurlijke of lokale context. Er moet onder meer rekening worden gehouden met de per definitie schaarse capaciteit, de kansrijkheid, de noodzakelijkheid van strafrechtelijk ingrijpen ten opzichte van andere (overheids)interventies, de individuele belangen van verdachten en slachtoffers en de eventuele geschokte rechtsorde. Het risico van het versimpelen van de prioritering is dat er geen recht wordt gedaan aan de hiervoor genoemde factoren.

Verantwoording van prioritering in de opsporing

Eén van de aanbevelingen aan het College van Procureurs-Generaal gaat over de jaarlijkse verantwoording van de resultaten van (de prioriteiten in) de opsporing. Deze verantwoording vindt reeds plaats.

Verantwoording met betrekking tot resultaten van de politie, worden jaarlijks besproken in het Landelijk Overleg Veiligheid en Politie (LOVP)¹ middels het jaarverslag en de financiële resultaten. Het jaarverslag 2025 van de politie geeft overigens een ander beeld van de verdeling van de capaciteit op opsporing en openbare orde en veiligheid dan het AR-rapport. Waar het rapport het beeld geeft dat er meer capaciteit op opsporing wordt ingezet dan op openbare orde en veiligheid, geeft het jaarverslag juist het tegenovergestelde beeld. Dat beeld wordt door het College herkend.

De landelijke beleidsdoelstellingen die gezamenlijk door politie, JenV, Regioburgemeesters en OM worden gesteld, staan in de Veiligheidsagenda. Deze wordt ook vastgesteld en geëvalueerd in het LOVP. Tot slot voorziet het OM jaarlijks in een verantwoording van haar resultaten middels het eigen jaarverslag.

Crime Harm Index

Het is niet eenvoudig om de effectiviteit van opsporing en vervolging te meten. De AR heeft ten behoeve van het rapport een Crime Harm Index (CHI) ontwikkeld met de aanbeveling om te verkennen of deze van toegevoegde waarde kan zijn voor de prioritering. In die CHI wordt als maatstaf voor de ernst van een strafbaar feit de uiteindelijk door de rechter opgelegde straffen (detentieduur) genomen. Hoewel de strafoplegging door de rechter een factor is die wordt meegenomen bij de prioritering, spelen er, zoals hierboven aangegeven, meer doorslaggevender factoren.²

---

¹ In artikel 19 van de Politiewet staat ook benoemd wat er in ieder geval in het LOVP besproken moet worden. Hier worden onder andere de verdeling van de politiesterkte, beleidsdoelstelling en de resultaten genoemd.

² Zo zal het OM bijvoorbeeld bij herhaaldelijke vrijspraken of schuldigverklaringen zonder strafoplegging bij bepaalde delicten terughoudender zijn met het opsporen en vervolgen van die delicten.

De CHI kent bovendien een aantal beperkingen. De rechter is verplicht bij het bepalen van de straf niet alleen naar de ernst van een feit, maar ook naar de omstandigheden waaronder die zijn gepleegd en de persoonlijke omstandigheden van de verdachte te kijken. Een opgelegde straf zegt dus niet altijd evenveel over de ernst van een strafbaar feit. Dit maakt de CHI die de AR voorstaat, een beperkt bruikbaar hulpmiddel. Dit wordt geïllustreerd door het gegeven dat volgens de CHI van de AR verkrachting van een meerderjarige ernstiger is dan van een minderjarige.

De methode miskent dat met opsporingsonderzoeken en strafzaken die niet tot een rechterlijke veroordeling tot een (forse) vrijheidsstraf leiden, wel degelijk een maatschappelijk belang is gemoeid (bijv. rechtsontwikkeling).

Daarnaast zijn door de rechter opgelegde maatregelen (zoals TBS en de ISD-maatregel) niet meegenomen in de index, en blijven delicten waarvoor niet of nauwelijks aangifte wordt gedaan (de zogenoemde 'haalcriminaliteit', zoals milieucriminaliteit) buiten beeld. Bovendien is 2/3 van de maatschappelijk klassen niet meegenomen omdat hieraan geen wetsartikel gekoppeld kon worden.³ Ten slotte is een CHI per definitie gericht op de afdoening van zaken in het verleden waarmee een toekomstperspectief ontbreekt.

Het College is van mening dat het CHI te beperkt is en daarmee niet geschikt als een zelfstandige toetssteen van de effectiviteit van de prioriteitsstelling in de opsporing. Dit werkt door in de conclusie van de AR dat de prioriteiten die de minister van JenV en het OM stellen slechts deels betrekking hebben op de meest ernstige strafbare feiten. Het College kan zich hier niet in vinden en verwijst daarvoor naar de hierboven opgesomde kanttekeningen en beperkingen van de CHI. Al met al ziet het College daarom ook geen rol voor de in deze vorm voorgestelde CHI bij de prioriteitstelling voor de opsporing.

Ontwikkelingen in prioritering bij het OM

Het College herkent de conclusie dat op dit moment teveel aandacht uitgaat naar heterdaadzaken zoals winkeldiefstal en dat dit leidt tot verdringing van (vaak zwaardere) niet-heterdaadzaken. Met name de huidige instroom van veel voorkomende criminaliteit (VVC) loopt uit de pas met het criminaliteitsbeeld. De instroom vormt onvoldoende een weerspiegeling van de ontwikkelingen in de samenleving, zoals de opmars van digitale vormen van criminaliteit.

Tot op heden werd de instroom van VVC-zaken voor een aanzienlijk gedeelte bepaald door omstandigheden waar niet veel sturing en grip op is. De gerichtheid op heterdaad, zoals beschreven in de huidige Aanwijzing voor de Opsporing, is

---

³ Zie methodologische toelichting, p. 3

hierin een belangrijke leidraad. Alhoewel deze aanwijzing ruimte biedt voor maatwerk, bijvoorbeeld om bij winkeldiefstallen andere keuzes te maken, wordt die nu nog onvoldoende benut. Daarom wordt de Aanwijzing op dit punt verduidelijkt en aangescherpt. Aan de aanbeveling om ervoor zorg te dragen dat ernstige misdrijven vaker prioriteit krijgen in de opsporing, ook als dat ten koste gaat van bijvoorbeeld winkeldiefstal wordt op dit moment al gewerkt. Het bezit van kleine hoeveelheden softdrugs is overigens al geen prioriteit van het OM, zo volgt uit de Aanwijzing Opiumwet. Hiervoor geldt een lage opsporingsindicatie.

Het OM is in gesprek met de Politie over gerichtere sturing op de instroom van VVC-zaken om beter te kunnen inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen en veranderende criminaliteit. Dit moet leiden tot meer grip op welke zaken het strafrecht instromen en welke niet, zodat de schaarse capaciteit binnen de opsporing en vervolging efficiënter wordt ingezet op basis van heldere en uitlegbare keuzes door politie en OM.

Dit bevordert de betrouwbaarheid en het vertrouwen in het strafrecht en de daarbij betrokken partners. Het gaat daarbij overigens niet alleen om het opsporen en vervolgen van de meest ernstige delicten. Ook voor lichte delicten moet immers een basisniveau van handhaving bestaan ten behoeve van normdemonstratie en daarmee de geloofwaardigheid van en het vertrouwen in het strafrecht. Uitgangspunt voor het College is dat de instroom van strafbare feiten in overeenstemming is met actuele criminaliteitsbeelden.

Met vriendelijke groet,

Sue Preenen